

ביאור בדרך אפשר

1 בחודש תשרי תשכ"א באה לרבי לראשונה קבוצה גדולה של אורחים מארץ
2 הקודש בצורה מאורגנת (בטיס-שכר "צ'יטר") מיוחדת ולקראת נסיעתם
3 בחזרה לארץ הקודש, קיים הרבי התועודות מיוחדת (ראה תורת מנחם –
4 התועודות כרך כט) במהלכה אמר את המאמר שלפנינו.

5 אמרו חכמינו ז"ל:

6 **אל יפטר אדם מחברו אלא**
7 **מתוך דבר הלכה שמתוך פה**
8 **זוכרהו**¹ [כפי שהיה כאשר רב כהנא
9 ליווה את רב שימי בר אשי משפת
10 הנהר עד בית הדקלים של בבל ובבואו
11 לשם אמר לו כי אנשים אומרים
12 שהדקלים הללו בבבל קיימים מאדם
13 הראשון ועד עתה], **ומסיים, אמר**
14 **ליה** [רב שימי לרב כהנא] **אדפרתן**
15 **מלתא** [הזכרת לי דבר שאמר ר' יוסי
16 ברבי חנינא] **כו' מאי דכתיב**²
17 **בארץ** [אשר] **לא עבר בה איש**
18 **ולא ישב אדם שם כו'** [וכי
19 מאחר ש"לא עבר" [באותה ארץ אף
20 אדם אחד], היאך יכול להיות
21 ש"ישב"? אלא], **לומר לה פל**
22 **ארץ שגזר עליה אדם**
23 **הראשון לישוב נתישבה, וכל**
24 **ארץ שלא גזר עליה אדם**
25 **הראשון לישוב לא נתישבה**
26 [עד כאן דברי הגמרא שהם מקור
27 המאמר "אל יפטר אדם מחברו אלא
28 מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרהו"].
29 **ומבאר רבנו נשיאנו**³ [אדמור"ר
30 מהור"י, במאמר דיבור-המתחיל הזה
31 משנת תרפ"ט, עם סיום ביקורו בארץ
32 הקודש באותם ימים, כמסופר
33 ברשימתו שהובאה בהערות למאמר זה
34 ב"ספר המאמרים תרפ"ט": "נכנסתי אל
35 המרכבה ועמתי על השליבה העליונה
36 באופן שיכולתי לראות את כל המלווים
37 אותנו באופן שהם יוכלו לראות אותנו.
38 אמרתי להם אל יפטר אדם מחברו אלא
39 מתוך דבר הלכה, וכאשר אין הזמן

ביאור בדרך אפשר

42 **נתיבותיה שלום**, ובנוסף לכך כתוב על התורה גם **ותורה אור**⁵,
43 ומשני הפסוקים הללו מובן **שהיא** התורה **מאירה לאדם** (ככתוב
44 "תורה אור") והאור הוא **בדרכי נעם בין אדם לחברו** (ככתוב
45 "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום"). **וזהו שאנו מברכין בברכת**
46 **התורה "אשר נתן לנו תורת**
47 **אמת וחי עולם נטע בתוכנו"**
48 ולכאורה, מה הקשר בין שני הדברים:
49 א) שהתורה היא אמת. ב) שהתורה
50 נוטעת בנו חיים? אלא, **דכאשר**
51 **מאיר לו** לאדם **אור האמת**
52 **שבתורה** (והרי התורה היא תורת
53 **חיים, הוראה בתיים**⁶,
54 **שמורה ומאירה** היינו גם נתנת
55 הוראות וגם מאירה את דרך
56 **האדם בעולמו** שתהיה ברורה
57 ומאירה), **אז** אור התורה הוא
58 **נראה ונבר גם ב"חי עולם"**
59 **בין אדם לחברו, וכידוע**⁷
60 **ד-ואהבת לרעה כמוך**⁸ הוא
61 **כלי ל-ואהבת את ה'**
62 **אלקיך**⁹, **ולזאת פאשר האדם**
63 **הולך מחברו** לאחר שקדם לכן
64 היה יחד עם חברו (שאז נעשה
65 **ביניהם פרוד במקום גשמי**
66 ומבחינת המקום הגשמי הם רחוקים זה
67 מזה, **ולכן צריך להבטיח** ולוודא
68 **שענין זה** ירחוק המקום הגשמי
69 **לא יפעל ענין שאינו מתאים**
70 **ל-ואהבת לרעה כמוך** אלא
71 שלמרות המרחק לא תהיה חלישות
72 באהבתם זה לזה, **וצריך ההלך**
73 ומתרחק מחברו להניח לו לחברו
74 **איזה דבר חפץ כלשהו שיזכרונו**
75 **עד אשר יחזרו ויתראו**
76 **[ולהעיר ממאמר הבעל-שם-**
77 **טוב הידוע**¹⁰, **שכל מקום**
78 **שהיה האדם פעם אחת,**
79 **מכרח לבוא שמה שנית ואם**
80 **כן, בוודאי יחזרו ויתראו], ולכן כיוון**

בס"ד. יום ג', פרשת לך-לך, ד' מרחשון, ה'תשכ"א (הנחה בלתי מוגה)

1 **אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה**
2 **שמתוך פה זוכרהו**, **ומסיים, אמר ליה**
3 **אדפרתן מלתא כו' מאי דכתיב**² **בארץ לא עבר**
4 **בה איש ולא ישב אדם שם כו'**, **לומר לה פל**
5 **ארץ שגזר עליה אדם הראשון לישוב נתישבה,**
6 **וכל ארץ שלא גזר עליה אדם הראשון לישוב**
7 **לא נתישבה. ומבאר רבנו נשיאנו**³, **דהנה גבי**
8 **תורה כתיב**⁴ **דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה**
9 **שלום, ותורה אור**⁵, **שהיא מאירה לאדם**
10 **בדרכי נעם בין אדם לחברו, וזהו שאנו מברכין**
11 **בברכת התורה "אשר נתן לנו תורת אמת וחי**
12 **עולם נטע בתוכנו", דכאשר מאיר לו אור**
13 **האמת שבתורה (תורת חיים, הוראה בתיים**⁶,
14 **שמורה ומאירה את דרך האדם בעולמו), אז**
15 **הוא נראה ונבר גם ב"חי עולם" בין אדם**
16 **לחברו, וכידוע**⁷ **ד-ואהבת לרעה כמוך**⁸ **הוא כלי**
17 **ל-ואהבת את ה' אלקיך**⁹, **ולזאת פאשר האדם**
18 **הולך מחברו (שאז נעשה ביניהם פרוד במקום,**
19 **ולכן צריך להבטיח שענין זה לא יפעל ענין**
20 **שאינו מתאים ל-ואהבת לרעה כמוך), צריך**
21 **להניח לו איזה דבר שיזכרונו עד אשר יחזרו**
22 **ויתראו [ולהעיר ממאמר הבעל-שם-טוב**
23 **הידוע**¹⁰, **שכל מקום שהיה האדם פעם אחת,**
24 **מכרח לבוא שמה שנית], ולכן אל יפטר אדם**

81 יש צורך להשאיר ביד החבר מזכרת להבטיח שיזכרונו, אמרו חכמינו ז"ל
82 **אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבריה ש'דרכיה**

(1) ברכות לא, א. (2) ירמי' ב, ו. (3) בד"ה אל יפטר תרפ"ט (סה"מ תרפ"ט ע' 252 ואילך). (4) משלי ג, יז. (5) שם ו, כג.
(6) ראה זהר ח"ג נג, ב. (7) ראה גם ספר השיחות תרפ"ט ע' 56. קיץ ה'ש"ת ע' 3. (8) קדושים יט, יח. (9) ואתחנן ו, ה.
(10) ספר בעש"ט עה"ת פרשתנו (לך לך) אות כג.